

Nr 203 (784)

Luty 2024 r.
Ukazuje się od 30 lipca 1883 roku

Pismo społeczne, gospodarcze i literacko-kulturalne

Архієпископ МОКШИЦЬКИЙ: милостиня – це перевірка чи ми добре молимося і постимо

Пастирське послання митрополита Львівського архієпископа
Мечислава Мокшицького на Великий Піст 2024 року Божого

Всечесні Священники та Богопосвячені особи!

Возлюблені у Христі Брати і Сестри!

На порозі Великого Посту, в році посвяченому святому Архангелу Михаїлу, коли в нашій державі точиться війна, хочу молитися словами: «Святий Архангеле Михаїле! Борони нас у боротьбі проти підлості та пасток злого духа, будь нашою обороною».

У цей молитовний заклик вкладаю велику просьбу всіх спраглих якнайшвидшого закінчення війни та утвердження жаданого миру. В той же час усвідомлюю, що просячи допомоги Бога, не можемо забувати про наші старання та внесок, який маємо зробити у перемогу добра над злом. Цей внесок має два виміри. Один із них – це боротьба на фронті, яку ведуть воїни. Багато з них віддали життя, про що свідчать їхні могили. Багато є поранених і назавжди скалічених. Цінуємо жертву їхнього життя і дякуємо їм за те, що від нашого імені обороняють Батьківщину. Другим виміром є позиція нас – людей, які живуть здалеку від лінії

фронту, але не байдужих до того, що там відбувається. Тому хочу вам подякувати за небайдужість та активність у боротьбі за мир і свободу. Без сумніву це свідчить про віру, яка базується на науці нашого Спасителя і становить живе Євангеліє писане добрими ділами. А якщо Євангеліє є живим Словом Бога, то наше життя не може перестати бути живим його образом. То ж заохочую Вас використати час цього Великого Посту для того, щоб і надалі реалізувати цю дорогу.

Традиція Церкви підказує як це чинити і вказує на три практики – молитву, піст і милостиню. Пригадую їх усім нам, адже часом ці практики не трактуємо серйозно, сприймаємо їх як можливість вибору, який можемо, але не мусимо зробити. Але насправді, ці практики є фундаментальними у християнському житті. І то не лише під час Великого Посту, а впродовж усього земного життя. Вони доповнюють наші прагнення, а зараз є досконалим зряддям осягнення миру.

Тож розважмо ці практики.

Перша – це дорога МОЛИТВИ

Один мудрець п'ятнадцятого століття казав, що воліє вчитися, ніж молитися, бо тоді Бог говорить до нього, а не він до Бога. Ці слова трохи нас збаламучують, бо на їхній підставі можна неслухно відмовитися від молитви. Але насправді, молячись ми не повинні лише говорити Богу, а перш за все слухати Його, тобто вчитися відкриватися на Бога, пізнавати Його єдину Правду, вчитуватися і вслуховуватися у Боже Слово. Молитва є також звичайним перебуванням поруч з Богом. Старець Серафим з гори Атос на запитання: «Як молитися?» вказав на гору і сказав: «Навчися спочатку роздумувати, як гора. Запитай її, що вона робить, щоб молитися». Мова йде про те, щоб перебувати у Божій присутності. Гора просто є. Тож і ми будьмо з Богом, перебуваймо в присутності Всевишнього у спільноті Церкви, яку єднає віра. Особливим виразом молитви під час Великого Посту нехай буде богослужіння Хресної Дороги та Гірких Жалів.

Друга дорога – ПІСТ

В християнській традиції перед кожним важливішим святом була віглія під час якої мав місце піст, тобто час, який дає змогу з іншого боку подивитися на наше життя. Подібно як молитва, він мотивує нас щоб заглянути у власне нутро, подивитися у вічі власним страхам і очікувати на Боже світло, яке нас виликує. Під час посту відчуваємо, який великий носимо у собі голод Бога. Спосіб, яким ми постимо, повинен бути пристосованим до умов життя кожної людини зокрема. Піст має бути адекватним до віку, стану здоров'я, до виконуваної праці... Може бути і так, що для когось важливішим за відмову в їжі є, наприклад, відмова від користування Інтернетом, чи перегляду телебачення, або очищення своєї мови від прокльонів, брехні, різного роду злісних докорів чи претензій. Чудовим прикладом того

як постити є мешканці Ніневії, які на заклик Йони не лише перестали їсти, але й відкинули від себе злі вчинки. Їхній піст був дієвим, адже практикували його всі жителі Ніневії. Тож нехай піст, практикований всією спільнотою Церкви, поєднає нас між собою. Коли так станеться, глибоко в цьому переконаний, досвідчимо не Божий гнів, а визволяючу любов Спасителя.

Третя дорога – МИЛОСТИНЯ

Молитва і піст – це дії людини, скеровані до внутрішнього. Вони нас будують і приготують на зустріч з Богом. Милостиня ж є їхнім наслідком, випромінюванням того добра, яке завдяки молитві та посту нагромадилося у людині. Є, ніби, лакмусовим папірцем, який перевіряє чи ми добре молилися і постили. Молитва і піст відкривають нас на Бога, а також на наш внутрішній світ і його потреби, а милостиня дозволяє нам краще побачити потреби інших людей. Подібно, як у випадку інших аскетичних практик Великого Посту, Нагірна Проповідь повчає, щоб не давати милостині на показ, не театралізувати її! Каже, щоб чинити її скрито – так, щоб «твоя ліва рука не знала, що робить права» (пор. Мт 6, 3). Давай милостиню спонтанно, нехай вона буде для тебе щоденною нормою, щоб і ти сам її не помічав. В той же час, нехай це буде свідомий акт звершеного добра.

В милостині не йде мова лише про те, щоб дати гроші. Є люди, які ніколи в житті їх не давали, а попри те чинили милостиню, адже милостиня, це щось більше ніж просто матеріальна підтримка. Не достатньо заспокоїти сумління тим чи іншим подарунком. Часто важливішим є подарувати ближньому свій час, присвятити йому увагу, спокійно подивитися у вічі, піднести на дусі.

Нашою милостинею може бути присвячений час для іншої людини. Маю враження, що такого роду милостиня є особливо актуальною сьогодні. Тож,

розглядаймося довкола себе і шукаймо людей, які нас потребують. Присвятимо час для сім'ї, подаруймо свій час зануреним у болі та розпачі. Відвідаймо хворих і самотніх. Організуймо добротинні парафіяльні спільноти. Нехай ніхто довкола нас не почуватиметься відкинутим і забутим.

Дорогі!

В такому дусі переживаймо цього річного Великого Посту. Нехай ціле наше життя буде наповнене молитвою, постом та милостинею, адже таких людських чеснот потребує Церква і світ, в тому числі й Україна. Усі проблеми різного походження можуть бути вирішені лише на шляху як порозуміння, так і покаяння, вираженого чи то в молитві, чи на ділах. Це стосується всіх, як спільноти Церкви, так представників влади, зрештою кожної людини зокрема. Ніколи зла злом не подолаємо, тільки ще більше зла примножимо. Ніколи брехню не подолаємо брехню, тільки примножимо неправду. Ніколи несправедливості не побороємо несправедливістю, навпаки, її примножимо.

Якщо хочемо, щоб перемогло добро, то самі будьмо добрими і витривалими у звершенні добра. Маймо відвагу відсунути від себе зло і не піддаваймося спокусам.

На цій дорозі покаяння нехай підтримує Вас Пресвята Діва Марія, нехай допомагає Вам Архангел Михаїл і благословить Всемогутній Бог: Отець, і Син, і Святий Дух. Амінь.

+ Мечислав МОКШИЦЬКИЙ
Львів, 14 лютого 2024 року.

Radosław SIKORSKI w Monachium: Musimy rozwiązać problem rolników i przewoźników

MUSIMY ROZWIĄZAĆ problem ukraińskiego zboża i przewoźników, bynie przystąpiło to ogólnego obrazu polskiej solidarności z Kijowem – oświadczył w niedzielę szef MSZ Radosław Sikorski podczas Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa.

Polska jest w czołówce krajów pomagających Ukrainie, ale rolnicy i przewoźnicy to dwie grupy, które „płacą najbardziej bezpośrednią cenę” za europejską solidarność – ocenił minister, który uczestniczył w panelu wraz z ukraińską wicepremier Olgą Stefaniszyną.

Dlatego musimy to rozwiązać, żeby nie przystąpiło to ogólnego obrazu polskiej solidarności” – powiedział Sikorski. „Rozmawialiśmy o tym szczegółowo i jedno jest pewne – to musi zostać rozwiązane – oświadczyła wicepremier.

Sikorski podkreślił, że „problem jest strukturalny”, a „pod presją wydarzeń Ukraina została dopuszczona do jednolitego rynku bez żadnych warunków i okresów przejściowych”, chociaż wydawało się, że właśnie takie rozwiązania należałoby wypracować.

Jest rozwiązanie na horyzoncie. To ukraińskie zwycięstwo na Morzu Czarnym – powiedział, nawiązując do korytarza transportowego, który Ukrainie udało się stworzyć, pomimo rosyjskiej blokady Morza Czarnego.

Jeśli Ukraina odzyska kontrolę nad zachodnią częścią Morza Czarnego, to także pomoże rozwiązać tę kwestię – ocenił.

Jak mówiła Stefaniszyna, obie strony mają swoje uzasadnione racje, ale Ukraina przyczyniła się do rozwiązania problemu właśnie przez zabezpieczenie korytarza na Morzu Czarnym, a także kontrolę eksportu do krajów sąsiednich.

Sikorski zaznaczył, że w UE trwa

„szlachetna rywalizacja” w sprawie tego, kto najbardziej wspiera Ukrainę, a Polska, która przyjęła ponad milion ukraińskich uchodźców oraz wspomaga ten kraj militarnie i finansowo, aspiruje do miana najlepszego partnera.

Nasi niemieccy sojusznicy mówią, że przeznaczają najwięcej w liczbach absolutnych, kraje bałtyckie, że ich wsparcie militarnie per capita jest największe. My twierdzimy, że jeśli dodamy wszystko, pomoc dla uchodźców, pomoc militarną, pomoc finansowa, to my pomagamy najwięcej – przekonywał minister.

Odnosząc się do możliwych zmian w trybie podejmowania decyzji w UE, szef MSZ ocenił, że „w obszarze rozszerzenia weto pozostanie na zawsze”, jednak toczą się rozmowy na temat tego, gdzie można zrezygnować z zasady jednomyślności.

Jak przypomniał, systemy głosowania w UE zmieniały się. Przed traktatem lizbońskim obowiązywał system nicejski, w ramach którego „Polska miała tylko jeden głos mniej niż Francja czy Niemcy”. Obecnie działa system podwójnej większości, co oznacza, że Francja i Niemcy działając wspólnie bardzo łatwo mogą mieć mniejszość blokującą.

Brak jednomyślności nie musi oznaczać obecnej podwójnej większości, ale np. jeden członek – jeden głos. Albo np., że bardzo duże kraje mają trzy głosy, a mniejsze kraje – mniej. PE proponował zasadę większości 4/5. Potrzebujemy systemu uczciwego, który będzie odzwierciedlał życzenia Europejczyków i nie będzie nikogo faworyzował – dodał.

Szef polskiego MSZ zaapelował także do władz Gruzji za pośrednictwem uczestniczącej w panelu prezydent Salome Zurbiszwili o „sprawiedliwe traktowanie” i przyczynienie się do uwolnienia byłego prezydenta Micheila Saakaszwilego, który przebywa w więzieniu.

Saakaszwili został skazany w czasie rządów swoich oponentów politycznych z partii Gruzjińskie Marzenie za „nadużycia władzy” w czasie sprawowania urzędu. Uważa, że padł ofiarą zemsty politycznej.

PAP.

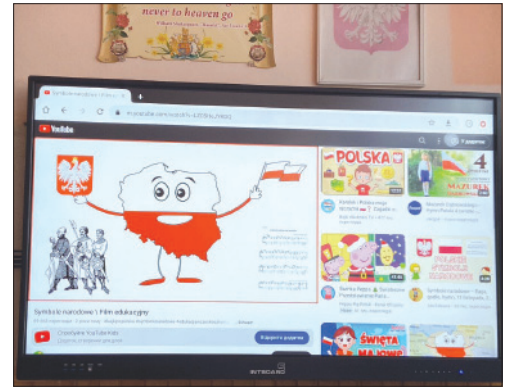
Polska wspiera!

ZOSTAŁ ZREALIZOWANY nowy projekt „Fundacja Wolność i Demokracja i Szkółką polską w Pance”.

Dzięki wsparciu finansowemu Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. Maksymiliana Marii Kolbego dzieci, uczący się języka polskiego mogą łatwiej zdobywać wiedzę w sposób innowacyjny przy pomocy tablicy multimedialnej.

Dziękujemy polskim rodakom!

Olga RUSNAK,
nauczycielka języka polskiego w Pance.

W KIJOWIE znajduje się pomnik Lend-Lease. Ale nie ten Lend-Lease podpisany przez USA i Ukrainę, ale z czasów II wojny światowej. Pomnik, na którym wojskowy szofer siedzi na zderzaku amerykańskiego wojskowego pojazdu terenowego Willys MB, znajduje

się przy ulicy Simyrenko na Borszczagiwce.

To właśnie te samochody USA wysłały do armii radzieckiej, to wówczas i stało się przedmiotem leasingu lend-lease.

Nawalny zmarł w kolonii karnej «Wilk polarny»

ALEKSIEJ NAWALNY zmarł w więzieniu. Miał 47 lat. Jak informował pilsatnews.pl, rosyjskie służby więzienne oznajmiły w piątek, 16 lutego, że Nawalny zmarł nagle w kolonii karnej za kotem podbiegunowym w Jamalsko-Nienieckim Okręgu Autonomicznym, na Dalekiej Północy. W sobotę informację tę potwierdziła rzeczniczka opozycjonisty Kira Jarmysz.

Informacje od piątku komentują politycy i osoby publiczne z całego świata. Według prezydenta USA Joe Bidena nie ulega wątpliwości, że śmierć Nawalnego jest konsekwencją postępowania „Putina i jego zbirów”.

Głos zabrakł także były prezydent Stanów Zjednoczonych Barack Obama, który podkreślił, że „Aleksiej Nawalny był nieustraszoną zwolennikiem swoich przekonani i umarł niezłamanym przez tyranie, której się sprzeciwiał”.

Kolonia karna o specjalnym rygorze „Wilk polarny” w Jamalsko-Nienieckim Okręgu Autonomicznym, w której odbywał wieloletni wyrok Aleksiej Nawalny, słynie ze szczególnie surowych warunków i marnej opieki medycznej – przypomniał rosyjski niezależny portal Meduza.

Kolonia numer 3 znajduje się w tundrze, gdzie panuje klimat praktycznie arktyczny – powiedział

advokat Jewgienij Smirnow specjalizujący się w ochronie praw więźniów.

- Warunki są tam skrajnie trudne, bo panuje specjalny rygor i faktycznie zalegalizowano tam tortury. Warto też zwrócić uwagę, że w zeszłym roku prokurator Jamalsko-Nienieckim Okręgu Autonomicznym stwierdził, że w „Wilku polarnym” doszło do naruszeń przepisów w sferze ochrony pracy, bezpieczeństwa przeciwpożarowego i norm sanitarnych. Czyli w kolonii ze wszystkim jest

tak źle, że nawet rosyjska prokuratura uznała za niezbędne interweniować – powiedział adwokat.

W koloniach o specjalnym rygorze niektórzy więźniowie odbywają karę w zastrzonych warunkach. Są umieszczani w celach 2-4-osobowych, mają bardzo ograniczone prawo do widzeń – przysługuje im tylko jedno długie spotkanie rocznie. Wolno im też otrzymać tylko jedną paczkę rocznie. Przy tym spacer odbywa się z reguły nie na świeżym powietrzu, a w większej celi z dodatkowym dopływem powietrza.

Mimo że „Wilk polarny” leży za kręgiem polarnym i zimą panują tam ostre mrozy, więźniowie nie dostają specjalnej odzieży. - Nie dają im więcej rzeczy(...) – powiedział Meduzie adwokat. - Buty mogą zamienić na walonki. Na spacer wydawany jest im sweter i kurtka z czapką. Przez cały pozostały czas człowiek jest w przepisowym ubraniu.

Zdaniem pracownika „Rusi Siedzącej” opieka medyczna w miejscu, gdzie odbywał wyrok Nawalny, jest fatalna – praktycznie na wszystkie problemy zdrowotne więźniów dostaje tabletkę przeciw bieguncce.

Nawalny trafił do kolonii karnej w miejscowości Charp w Jamalsko-Nienieckim Okręgu

Autonomicznym w grudniu zeszłego roku. „Jest w jednej z najbardziej wysuniętych na północ i odległych kolonii karnych” w Rosji – informował wówczas bliski współpracownik krytyka Kremla Iwan Zdanow. Zakład - dodał - znajduje się w strefie „wiecznej zmarzliny”, gdzie panują bardzo trudne warunki.

Według ocen rosyjskich niezależnych mediów, kolonia karna numer 3 w Jamalsko-Nienieckim Okręgu Autonomicznym „zawsze funkcjonowała jako kolonia dla szczególnie niebezpiecznych recydywistów”.

Wioska Charp jest położona 60 kilometrów na północ od koła podbiegunowego, panuje tam obecnie noc polarna. Administracyjnie podlega miastu Łabytangi. Z Moskwą łączy ją linia kolejowa przez Workutę - podała rosyjska sekcja Radia Swoboda.

Nawalny wcześniej odsiadywał wyrok w kolonii karnej w obwodzie włodzimierskim. Według obrońców praw człowieka przewiezienie Nawalnego w inne miejsce było formą wywierania na niego presji przy pomocy trudnych warunków klimatycznych.

Źródło: PAP

„Часописма полонійне на Буковині в okresie postkomunistycznym”

♦ **W DNIACH 24-26 sierpnia 2023 r. w Gura Humorutuj (Rumunia) odbyło się sympozjum „Przeszłość i dzień dzisiejszy w relacjach polsko-rumuńskich”. Dr. docent Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fedkowycza Władysław STRUTYŃSKI wygłosił na tej konferencji naukowej referat o polonijnych czasopismach na Bukowinie Północnej i Południowej w okresie postkomunistycznym. Chodziło o naszą „Gazetę Polską Bukowiny”, jako organ Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. A. Mickiewicza, i czasopismo Związku Polaków w Rumunii „Polonus”. Autor artykułu dziękuje pani Elżbiecie Wieruszewskiej, redaktorowi naczelnej „Polonusu” za nadane materiały. Proponujemy naszym czytelnikom pisać część referatu.**

(Ciąg z Nr 198, wrzesień, №200, listopad, №201 grudzień 2023 r., №202 styczeń 2024 r.)

DZIĘKI TEJ WSPÓŁPRACY, którą zapoczątkowało Towarzystwo, obwód czerniowiecki i rejon storozyniecki otrzymały w ciągu kilku lat w darze 7 samochodów strażackich od gminy rzgowskiej i Czerniachowa w woj. łódzkim. Możemy o tym przeczytać, na przykład, w majowej „Gazecie Polskiej Bukowiny”, która poinformowała czytelników o tym wydarzeniu w artykule „Współpraca trwa”⁴⁸.

W czasopiśmie zamieszcza się dużo materiałów o działalności Obwodowego TKP im. Adama Mickiewicza oraz oddziałów Towarzystwa w Czerniowcach, Storozyncu, Pance, Dolnych Piotrowcach (Nyżni Petriwci), Starej Hucie (Stara Krasnoszora), Tereblaczu, polonijnych zespołów folklorystycznych – Zastużonego dla Kultury Polskiej „Echo Prutu” z Czerniowiec i „Wianeczek” z Piotrowiec Dolnych, dziecięcych zespołów „Dolinianka” ze Starej Huty i „Kwiaty Bukowiny” z Czerniowiec, a także „Doliny Siretu” z Tereblacza, i młodzieżowego zespołu „Bukowińskie Kolory” z Czerniowiec.

Warto wymienić niektóre artykuły o głównych wydarzeniach jubileuszowych, które przedstawiło czasopismo.

„...Świąteczne obchody 20-lecia Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza zaczęły się 14 stycznia uroczystą mszą w kościele parafialnym pw. Podwyższenia Krzyża Świętego. Ksiądz dziekan Marek życzył członkom Towarzystwa

pogody ducha oraz sukcesów w działalności kulturalno-edukacyjnej. O godzinie 15.00 w świątecznie ozdobionej sali Pałacu Akademickiego Bukowińskiego Państwowego Uniwersytetu Medycznego zebrała się liczna społeczność bukowinińska oraz poważni goście, którzy przyszli pogratulować Solenizantom. Według polskich tradycji ksiądz Marek zaprosił wszystkich obecnych do wspólnej modlitwy...”⁴⁹. Solenizantom gratulowali przedstawiciele władz obwodowych i miasta Czerniowce, Konsulatu Generalnego RP we Lwowie, Związku Polaków w Rumunii i redakcji „Polonusa” z Suczawy, Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie, Prezesi Towarzystw narodowościowych – ukraińskiego, rumuńskiego, żydowskiego, niemieckiego, ormiańskiego. Gratulacje nadeszły również z Warszawy, Krakowa, Zielonej Góry, Piły, Lubania, Rzeszowa, Kijowa, Lwowa.

W styczniu 2015 roku czasopismo informowało czytelników o Akademii Jubileuszowej z okazji 25. rocznicy założenia Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza. Życzenia brzmiały w języku ukraińskim i tradycyjnych językach mniejszości narodowych - Многая літа! La Multî Ani! Herzliche Glückwünsche!⁵⁰.

W GPB drukujemy ciekawe materiały na tematy religijne. W numerze październikowym 2011 r. opublikowany został materiał o poświęceniu nowego kościoła na Bukowinie w Dolnych Piotrowcach. „...Parafianie z Piotrowiec Dolnych od kilku lat czekali na tę chwilę. 15 października 2011 r. odbyło się

poświęcenie nowego Kościoła Przemienienia Pańskiego oraz nadanie drugiego odpustu ku czci bł. Jana Pawła II. ... Ten pełen wzruszeń dzień rozpoczął się o godz. 12.00 Mszą św. pod przewodnictwem Jego Ekscelencji Ks. Abpa Mieczysława Mokrzyckiego. ... Wszystkich zgromadzonych gości na początku Mszy św. przywitał proboszcz tutejszej parafii ks. Adam Bożek „który z ogromną wiarą i determinacją – wspomagany przez licznych darczyńców – doprowadził dzieło budowy do końca” – zaznaczył Abp Mokrzycki w czasie homilii⁵¹.

W tym samym numerze znajdziemy bardzo ciekawy materiał o wizycie w Czerniowcach prawnuczki byłego burmistrza Czerniowiec Antoniego Kochanowskiego – Emilii Trawniczek. Przyjechała ze swoją córką Danutą Gall z amerykańskiego stanu Floryda. Goście odwiedzili salę posiedzenia Czerniowieckiej Rady Miejskiej i zrobili zdjęcie pod obrazem swojego pradziadka⁵².

W nr. 84 „Gazety Polskiej Bukowiny” wydrukowano bardzo ważną informację o kanonizacji Jana XXIII i Jana Pawła II⁵³.

W dniu 25 listopada 2017 roku w sali Szkoły Muzycznej Nr 2, stanowiącej wówczas część Domu Polskiego, odbyła się uroczystość z okazji 10. rocznicy odrodzonej gazety, którą organizatorzy prezentowali jak «Podróż w czasie z «Gazetą Polską Bukowiny»».

Niestety, wszystkie numery „Gazety Polskiej Bukowiny” od lutego 2022 roku rozpoczynają się artykułami, informacją o wojnie rosyjsko-ukraińskiej, o wsparciu dla Ukrainy w jej sprawiedliwej walce przeciwko agresorowi ze strony Polski i całego świata. W ten sposób periodyk przestał być wyłącznie czasopiśmie społecznym, gospodarczym i literacko-kulturalnym, a stał się częściowo, musimy to ze smutkiem zaznaczyć, piśmie wojskowo-politycznym.

Nikt nie spodziewał się, że w XXI wieku dojdzie do takiego „dzikiego” wydarzenia, że do stosunków międzynarodowych wkroczy ponownie metoda realizacji przez państwo (w naszym wypadku Rosję) swojego miejsca w świecie przez wojnę. Ale tak się stało...⁵⁴.

Świąteczne obchody 1 lutego 2022 roku 120. rocznicy założenia Domu Polskiego w Czerniowcach, przełożone w związku z pandemią, były przerwane otwartą agresją Rosji przeciwko Ukrainie. Zarząd Główny Organizacji Społecznej „Obwodowe Towarzystwo Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza” w swoim pozdrowieniu „...składa na ręce członków Towarzystwa oraz wszystkich Bukowińczyków najserdeczniejsze życzenia zdrowia,

natchnienia, powodzenia we wszystkich działaniach. Niech Bóg chroni Polaków Bukowiny i błogostawi wszelkim Państwa inicjatywom”⁵⁵, w tym dalszemu rozwojowi Domu Polskiego w Czerniowcach i funkcjonowaniu „Gazety Polskiej Bukowiny”.

Podsumowując naszą analityczną ocenę działalności zespołów redakcyjnych „Polonusa” i „Gazety Polskiej Bukowiny” w okresie postkomunistycznym, chcemy podkreślić:

- W swojej działalności redakcje stały się wiernie pozycją, która była określona w pierwszym numerze „Gazety Polskiej” w 1883 roku. Również dzisiaj czasopisma pozostają bukowinińskimi zgodnie ze swoim duchem. A to oznacza, że główne treści artykułów, które drukują „Polonus” i „Gazeta Polska Bukowiny” pozostają wiernie tradycji bukowinińskiej wielokulturowości i tolerancji w stosunku do mieszkańców Bukowiny innych narodowości.

- Uważamy za konieczne jeszcze raz podkreślić, że te czasopisma są rzeczywiście ważnym źródłem badań nie tylko różnych kierunków działalności Polonii bukowinińskiej po obu stronach granicy, Związku Polaków w Rumunii i regionalnej Organizacji Społecznej „Obwodowe Towarzystwo Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza” w Czerniowcach. Czasopisma zawierają dużo materiałów, w których autorzy analizują życie społeczności bukowinińskiej z punktu widzenia retrospekcji historycznej we wszystkich okresach podporządkowania Bukowiny różnym państwom - Austro-Węgrom, Rumunii. Po II wojnie światowej Bukowina Południowa weszła w skład Rumunii, w której zapanował ustrój komunistyczny, a Bukowina Północna stała się częścią sowieckiej Ukrainy i całego Związku Radzieckiego. Po upadku komunizmu w Rumunii i powstaniu niepodległej Ukrainy, rozpoczęły swoją działalność czasopisma polskojęzyczne: w Rumunii „Polonus”, w obwodzie czerniowieckim „Gazeta Polska Bukowiny”.

Dzisiaj „Gazeta Polska Bukowiny” reprezentuje Polaków zrzeszonych w Organizacji Społecznej „Obwodowe Towarzystwo Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza” (Czerniowce, Ukraina), a „Polonus” – Związek Polaków w Rumunii z siedzibą w Domu Polskim w Suczawie.

Władysław STRUTYŃSKI,
dr. docent Uniwersytetu
Narodowego
im. Jurija Fedkowycza.
(Czerniowce, Ukraina)
Elżbieta WIERUSZEWSKA
(Suczawa, Rumunia).

48. Współpraca trwa. / Gazeta Polska Bukowiny, nr 133. 05.2018, s. 7

49. Goście gratulowali Solenizantom. / Gazeta Polska Bukowiny, nr 32-33, 01-02. 2010, s.1-5

50. Akademia Jubileuszowa. / Gazeta Polska Bukowiny, nr 93, 01. 2015, s.1-3, 6-7

51. Poświęcenie nowego kościoła na Bukowinie. / Gazeta Polska Bukowiny, nr 53-54. 09-10.2011, s.1

52. Prezydenci miast przychodzą i odchodzą, a Czerniowce zostają. / Gazeta Polska Bukowiny, nr 53-54. 09-10.2011, s.3.

53. Gazeta Polska Bukowiny, nr 84. 05.2014, s.1.

54. Jeszcze wczoraj u wielu była nadzieja, że Rosja nie zaatakuje Ukrainy. / Gazeta Polska Bukowiny, nr 180, 03.2022, s.1.

55. Польському народному дому у Чернівцях 120 років. / Gazeta Polska Bukowiny, nr 178 01.2022, s.1, 3; nr 179, 02.2022, s.4.

День єднання в ЧНУ

16 ЛЮТОГО НА ТЕРИТОРІЇ центрально-го корпусу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича відбулась патріотична загальноукраїнська акція з нагоди Дня єднання. Розпочалась вона з виконання Державного Гімну України. Заспівував доцент кафедри музики факультету педагогіки, психології та соціальної роботи **Георгій Постевка**.

Два роки тому, 16 лютого 2022 року, українці вийшли на площі своїх міст і сіл аби показати світові, що ми готові витримати морально-психологічний тиск кривавого сусіда та продемонструвати всьому світові та диктатору путіну, що ми єдина консолідована українська спільнота. Саме цей день за Указом Президента України було оголошено Днем єднання. У всіх куточках України було піднято державний прапор та лунав гімн України. Український народ сподівався, що здоровий глузд переможе і російський агресор не порушить наші кордони.

Уже 2 роки саме єднання українців

стимує загарбницьку навалу ціною життів сотень тисяч військових та цивільних, і титанічною підтримкою, працею мільйонів українців. Тисячі українців у боротьбі з багатовіковим ворогом віддали найцінніше – життя. Хвилиною мовчання було вшановано всіх, хто загинув у боротьбі за незалежність України.

Учасниця вокальної студії «Роси» Центру культури і дозвілля студентів ЧНУ **Ангеліна Логош** нагадала піснею «В нашому серці» про те, що студенти ніколи не залишалися осторонь суспільно-політичного життя України.

Голова студентського парламенту університету **Олександр Фисюк** у своїй промові наголосив, що тисячі студентів по всій Україні, зокрема і з нашого університету взяли зброю з початку повномасштабної війни. Десятки тисяч волонтерять, тим самим наближаючи

нашу перемогу.

Також пісні для підняття морально-бойового духу звучали від тріо «Класік» та заслуженої артистки України, доцентки кафедри музики **Ірини Стиць**, яка з початку повномасштабного вторгнення волонтерить, збирає кошти для наших відважних воїнів.

Піднесений настрій та єднання українців стали головними підсумками патріотичної загальноукраїнської акції. Учасники заходу вірили, що спільними

зусиллями український народ зможе подолати будь-які виклики та здобути перемогу у війні. Акція продемонструвала єдність українців та їхню готовність захищати свою країну. Люди згуртувалися навколо спільної мети – жити у вільній та незалежній Україні.

День єднання України став символом незламності українського духу та віри у краще майбутнє.

Джерело: сайт ЧНУ.

Teoretyczna i praktyczna ochrona praw człowieka

PRZESTRZEGANIE PRAW mniejszości narodowych jest jednym z czołowych kierunków stałej pracy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich Ukrainy, szczególnie w kontekście integracji europejskiej Ukrainy. To pytanie było omawiane z przedstawicielami mniejszości narodowych obwodu i Konsulami Honorowymi w Czerniowcach na spotkaniu o temacie „Przestrzeganie praw i wolności człowieka w warunkach stanu wojennego – priorytet Biura Rzecznika Praw Obywatelskich Ukrainy”. Wydarzenie odbyło się z inicjatywy przedstawicielstwa Komisarzy Praw Człowieka WRU w obwodzie czerniowieckim, na czele którego stoi **Iryna ISOPENKO**. Ona mówiła o działalności instytucji Biura Rzecznika Praw Obywatelskich Ukrainy, w sprawie podstawowych obszarów pracy, ochrony praw mniejszości narodowych i wdrażania Ustawy Ukrainy „O mniejszościach narodowych”.

Pani Iryna zwróciła uwagę obecnych na fakt, że Rzecznik Praw Obywatelskich Ukrainy Dmytro Łubinec rozpoczął pracę nad problematyką ochrony praw mniejszości narodowych w Ukrainie jeszcze będąc deputowanym do Rady Najwyższej Ukrainy. Praca nad ustawą Ukrainy „O mniejszościach narodowych Ukrainy”, która weszła w życie 1 lipca 2023 r., trwała kilka lat. Do jej rozwoju byli zaangażowani pracownicy Sekretariatu, środowisko społeczne i eksperckie.

W celu realizacji zaleceń Komisji Europejskiej „Do demokracji przez prawo” (Komisja Wenecka) Rada Najwyższa Ukrainy przyjęła w dniu 8 grudnia 2023 r. Ustawę Ukrainy nr 3504-XX „W sprawie zmiany niektórych ustaw Ukrainy dotyczących uwzględnienia oceny eksperckiej Rady Europy i jej organów z pytań praw

mniejszości narodowych (wspólnot) na niektórych obszarach”. Wskazane zmiany zakładają dalsze doskonalenie regulacji legislacyjnej realizacji praw i wolności osób należących do mniejszości narodowych.

Tym samym dzisiaj Ustawa Ukrainy „O mniejszościach narodowych (wspólnotach) Ukrainy” chroni prawa mniejszości narodowych (wspólnot) we wszystkich dziedzinach życia i spełnia wszystkie standardy europejskie.

Uczestnicy wydarzenia pozytywnie ocenili działalność Rzecznika Praw

Najwyższej Ukrainy Dmytra Łubince, który stwierdził, że „bicie dziecka przez nauczyciela lub inne dziecko jest niedopuszczalne. Na takie fakty należy natychmiast reagować”. Ta rażąca sprawa pokazuje, że pracownicy gminnej placówki „Regionalne Centrum Pomocy Społecznej Dzieci i Rodziny Harmonia” nienależycie wypełniają swoje obowiązki w zakresie ochrony życia i zdrowia nieletnich, co wyrządziło wychowankom placówki znaczną krzywdę.

I. Isopenko poinformowała, że jako

pozbawionego opieki rodzicielskiej, dziecka znajdującego się w trudnej sytuacji życiowej. Na podstawie wyjaśnień personelu pracującego na zmianie dokonano analizy i zbadania poszczególnych dokumentów w tej sprawie, akt osobowych dzieci oraz ich dokumentacji medycznej. W trakcie rozmowy z dyrektorką ustalono, że 17-letnia wychowanka placówki pobiła 9-letnie dziecko.

Wiadomo już, że nauczyciel został pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej w formie nagany.

Obywatelskich Ukrainy i zmiany w pracy tej instytucji w zakresie ochrony praw i wolności człowieka.

Pani Iryna szczegółowo wyjaśniła, czym poza ochroną praw mniejszości narodowych zajmuje się Rzecznik Praw Obywatelskich w regionie, w szczególności skupiając się na sytuacji, która odbiła się szerokim echem w całej Ukrainie. Fakt ten natychmiast zwrócił uwagę Rzecznika Praw Człowieka Rady

przedstawicielka Komisarza w naszym regionie niezwłocznie wyjechała do Banitowa-Podgórnego, gdzie mieści się przeniesiona placówka, aby zareagować na łamanie praw dziecka.

Nie potwierdził się fakt, że dziecko zostało pobite przez nauczyciela, o czym donosiły media.

Podczas wizyty ustalono, że w ośrodku przebywa 45 dzieci, które posiadają status sieroty, dziecka

Szkoda, że administracja placówki próbowała ukryć to wydarzenie przed organami ścigania i lokalnym ośrodkiem opieki nad dziećmi. Również kierownik i pracownicy komunalnej placówki nie zareagowali w odpowiednim czasie na zdarzenie, nie przeprowadzili badań chłopca, nie udzielili na czas pomocy lekarskiej i nie zorganizowali pracy psychologa z dzieckiem.

Iryna Isopenko dodała, że kiedy

przybyła do placówki, na miejscu pracowała już grupa dochodzeniowo-operacyjna Policji Krajowej oraz prokurator ds. nieletnich. Śledczy wpisali do Jednolitego Rejestru Dochodzeń Przygotowawczych informację o fakcie nienależytego wykonywania obowiązków związanych z ochroną życia i zdrowia dzieci. Do Służby Dziecięcej Obwodowej Administracji Wojskowej w Charkowie wysłano wiadomość o fakcie obrażeń ciała dziecka. Postęp dochodzenia przygotowawczego w określonym postępowaniu karnym znajduje się pod jej osobistą kontrolą, a jego wyniki zostaną dodatkowo przekazane.

Jednym słowem spotkanie informacyjno-edukacyjne na temat ochrony praw mniejszości narodowych znalazło praktyczne potwierdzenie trudnej pracy przedstawicielstwa Rzecznika Praw Człowieka Rady Najwyższej Ukrainy, w szczególności dziecka.

Antonina TARASOWA,
członek zarządu Obwodowego
Towarzystwa
Kultury Polskiej
im. A. Mickiewicza.

Nieprzypadkowe spotkanie

KLUB „DEBIUT”, działający przy Czerniowieckiej Obwodowej Bibliotece Naukowej im. M. Iwasika, ma niezwykłą zachętę – jego członkowie zostają pierwszymi słuchaczami występu autora nowo wydanej lub jeszcze nie drukowanej książki, zapoznają się z nowinkami literackimi oraz szanowanymi pisarzami i poetami początkującymi. Krótko mówiąc, w tym klubie zawsze dominuje pozytywność. Lecz jedno z ostatnich spotkań tutaj odbyło się pod hasłem „Spotkania nieprzypadkowe”. Jego bohater – sprawca zdarzenia – Serhij HAKMAN – stał członkiem „Debiutu”, człowiek wszechstronnie uzdolniony, z którym spotkanie właściwie nie było przypadkowe, a nawet oczekiwane.

Moderatorka klubu, Olga SEREBRIAN, próbowała zwięźle przybliżyć zakres obowiązków zawodowych i publicznych pana Hakmana, ale okazało się, że nie jest to takie proste. Pan Serhij – Zastępca Dyrektora Czerniowieckiego Regionalnego

Centrum Zaawansowanego Szkolenia Pracowników Rządowych, naukowiec, kandydat nauk historycznych, profesor nadzwyczajny, posiadający ponad 200 publikacji, monografii i artykułów w zbiorach naukowych Ukrainy, Rumunii, Polski, Mołdawii, Bułgarii, Włoch i Czech. Jest także zastępcą redaktora naczelnego pisma „Bukowiński Wisnyk Służby Państwowej i Samorządu Lokalnego” oraz wiceprezes fundacji charytatywnej „Zasoby i Inicjatywy Społeczne”, który w współpracy z biblioteką obwodową, stworzył Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Utalentowany aktor Hakman zagrał w filmie dokumentalnym „Mihai Eminescu i Czerniowce”, był kierownikiem projektu filmu dokumentalnego „Tylko kochankowie przeżyją. Trajan Popowycz i inni”, przetłumaczył i użyczył głosu komiksom „Transport miejski” i „Choinka”.

Jeśli chodzi o tłumaczenia, autor tego artykułu uczestniczyła w różnych rumuńsko-ukraińskich konferencjach naukowych i spotkaniach dotyczących współpracy transgranicznej, podczas których pan Hakman, Rumun z pochodzenia, bez chwili

wahania tłumaczył symultanicznie skomplikowane przemówienia, ponieważ posiada doskonałą znajomość języka ukraińskiego.

szczerem ciepłem i lekkim uśmiechem opowiada o ojcu swojej matki, który służył kiedyś w armii rumuńskiej, a po wojnie był osobą znaną w swojej rodzimej wiosce Ostryca o „twardym”, ale dobrym charakterze. Potem były uroczyste powieści-pamiętniki o matce i dużej rodzinie Hakmanów. I jakby na poparcie słowa poety, kilka utworów skrzypcowych wykonał Mykoła Hakman – starszy brat, Zasłużony Artysta Ukrainy, kierownik zespołu Plaj w regionalnej filharmonii.

Słuchaczom najbardziej spodobały się opowieści Hakmana o zabawnych sytuacjach podczas jego służby w armii radzieckiej, warto zauważyć, że w tamte czasy nie wyglądały one na

Wiktora Szenderowycza, znanego rosyjskiego pisarza-humyryka, który obecnie zmuszony jest zamieszkać w Polsce. Ze wszystkich wypróbowań, przez które przeszedł zwykły żołnierz podczas służby wojskowej, większa część została zapomniana, pozostał tylko lekki, czasem „słony” humor, który dodaje słodkich, niezwykle ludzkich cech portretowego naukowca i urzędnika, mam nadzieję, że też uznanego pisarza.

Słuchając opowiadań pana Hakmana, pomyślałam, że w naszej „Gazecie Polskiej Bukowiny” w rubryce Ze starego albumu rodzinnego, warto umieścić wspomnienia pana Sergija dotyczące jego dużej rodziny, znanej na wsi Ostryca niedaleko Herc. A w drugiej rubryce – Bukowina wielonarodowościowa chcielibyśmy umieścić historie świeżo upieczonych pisarza. Dziś oferujemy naszym

A na spotkaniu klubu „Debiut” pan Serhij wystąpił w roli pisarza – pisarza emocjonalnego, jako autor tekstów i humorystycznych. Zaczął od lektury dzieła „Mój dziadek Floria”, w którym ze

żarty, a wręcz przeciwnie, tworzyły trwały charakter ówczesnego żołnierza. Słuchając pana Sergija, mimowolnie przypomniałam sobie „Wspomnienia sierżanta rezerwy”

czytelnikom jego wspomnienia o dziadku, z którymi można zapoznać się na str. 6.

Antonina TARASOWA.

Bukowińskie zbiory Muzeum Etnograficznego we Wrocławiu

Previous

OD PONAD 20 lat w Suczawie, stolicy Bukowiny rumuńskiej, odbywają się Dni Polskie. W ramach tego polonijnego święta organizowana jest konferencja naukowa, a także uroczyste dożynki w polskiej wsi Nowy Sotonic.

W ubiegłym roku w części konferencji zatytułowanej „W kręgu kultury i problematyki bukowińskiej” pisała te słowa miała okazję zapoznać jej uczestników z częścią zbiorów Muzeum Etnograficznego we Wrocławiu

pozyskanych od Bukowińczyków, którzy przybyli na Dolny Śląsk po wojnie.

Wrocławskie Muzeum jest wyjątkową instytucją – specjalizującą się w etnograficznej dokumentacji ziem, w których przeszłości spotkały się tradycje przed- i powojenne. Nasz region jest przecież wyjątkowym obszarem, gdzie doszło do niemal całkowitej wymiany ludności, a rzeczy pozostawione spotkały się z przywiezionymi.

Dlaczego Bukowina? Ekspozycję zbiorów powojennych zapowiadająca powiększona fotografia ślubna Józefa Fefczaka i jego żony, którzy zamieszkiwali Nowy Sotonic – wioskę założoną na Bukowinie około roku 1834 przez polskich osadników. Do dziś mówi się tam po polsku, w pięknej odmianie gwary górali czadeckich.

W latach 1946–1947 przesiedliło się w okolice Dzierżoniowa i Pieszyc na Dolnym Śląsku ponad pięćset Bukowińczyków, między innymi dawnych mieszkańców Sotońca oraz Pojany Mikuli, która w 1944 roku została spalona przez Niemców.

Na stronie internetowej Muzeum w zakładce „Projekt Dolny Śląsk” znajduje się 15 filmów edukacyjnych poświęconych powojennemu osadnictwu – jest wśród nich również dokument opisujący reemigrantów z Bukowiny.

Prowadzone w latach 60. XX w. badania terenowe

na Dolnym Śląsku pozwoliły wzbogacić zbiory Muzeum Etnograficznego o dziedzictwo materialne przez nich przywiezione. I tak Dział Tkanin i Strojów posiada przykłady wyszywanych drobnymi koralikami koszul charakterystycznych dla tamtego terenu, w Dziale Kultury Technicznej znajdują się przedmioty codziennego użytku przywiezione przez bukowińskich pasterzy, w

Dziale Folkloru przechowywane są pisanki – w większości wykonane współcześnie, ale nawiązujące do tradycyjnych bukowińskich technik i wzornictwa.

Na części wystawy stałej na uwagę zasługują przedmioty pasterskie codziennego użytku – zwłaszcza zestaw złożony z „gielaty” (drewniane naczynie na owcze mleko) z sitem „hyrzopem” oraz „strykatory” do odcedzania serwatki. Jest tu ponadto mątewka „toporka” i łyżka drewniana – warzęcha. Całość dopełnia leżące obok korytko do karmienia psa „halbija” wykonane według wzorów rumuńskich w 1964 roku.

„Strykatora” to płachta wykonana z kawałka worka lnianego obrębnego dookoła sznurkiem. Do jej czterech rogów przywiązane są dwa sznurki w ten sposób, że z dwóch jej boków po napięciu sznurka tworzą się łuki. Płachta służy do cedzenia mleka – w tym celu nakłada się ją na sito („hyrzop”), a następnie odsąca serwatkę z sera. Wypełniona „bucem”, czyli grudą sera, płachtę zawiązuje się i wieszka na kołku, by odciekała serwatka.

Przedmioty te zostały przywiezione z Pojany Mikuli przez Mieczysława Kucharkę, a do zbiorów Muzeum Etnograficznego trafiły w 1961 roku.

Na tkanym chodniku „szmaciaku” stoi cierlica do lnu – „triczka” (kupiona w 1962 od Marii Buganik) oraz wjazdko tkackie (znajdujące się w zbiorach muzeum od 1952 roku).

W muzealnym magazynie Działu Tkanin i Strojów przechowywane są ubrania, buty i tkaniny, m.in. kożuszek męski tzw. kiptarek z roku 1930, z jasnej (białej) skóry baraniej, podbitej od wewnątrz futrem.

Aleksandra ZIEMLAŃSKA

Dożynki w Nowym Sotonicu w Rumunii.
Aleksandra Ziemiańska, Dział Promocji i Marketingu Muzeum Narodowego we Wrocławiu.

Ciekawostką są zarówno pas męski (tzw. okrytka), jak i krajka kobieca. Pas pochodzi z ok. 1930 roku, z kolei krajka kobieca została utkana w 1910.

Autorką obu prezentowanych zaraz po pasach pięknie haftowanych długich koszul powstałych w roku 1925 jest Weronika Kuczmajewska.

Wśród pięknie wyszywanych koszul kobiecych na uwagę zasługuje białoniebieska z białego płótna lnianego, powstała ok. 1910 roku.

Stój dziewcząt nie może się obyć bez ozdób, nie dziwi zatem, że w zbiorach Muzeum Etnograficznego znajdują się także naszyjniki. Są to m.in. piesek, czyli pasek białego płótna z naszytymi szklanymi koralikami, a także naszyjnik typu dziordan – z koralików szklanych nanizanych na nici, które tworzą siateczkę z małych rombów. Obie ozdoby pochodzą z lat 30. XX wieku.

W bogatej kolekcji wielkanocnej Muzeum znajdują się również pisanki o wzorach rumuńskich, m.in. wykonane na początku lat 60. i 70. XX wieku przez Marię Swancar oraz Genowefę Kucharek pisanki batikowe.

Zbiory Muzeum Etnograficznego są znakomitym materiałem do badań historyczno-kulturowych. Od roku 1953 praca ówczesnego Działu Etnograficznego Muzeum Państwowego polegała nie tylko na odzyskiwaniu, porządkowaniu i inwentaryzacji dolnośląskich zabytków zgromadzonych w powojennych składnicach muzealnych i muzeach regionalnych, ale również na prowadzeniu intensywnych badań terenowych.

Dziś dzięki tej pracy możemy prezentować to, co przywieźli ze sobą również byli mieszkańcy Bukowiny.

Organizowane współcześnie festiwale i przeglądy (m.in. Bukowiński Festiwal Nauki w Lubaniu Śląskim i Dzierżoniowie, Bukowińskie Spotkania i wiele innych imprez) świadczą o wciąż żywej pamięci i pielęgnowanych związkach między Polską a Polonią mieszkającą w Rumunii.

Fot. Aleksandra Ziemiańska, Wojciech Rogowicz

Mój dziadek Floria

BYŁ ZWYKŁYM chłopem pochodzącym z dużej rodziny: miał jeszcze czterech braci. A cała piątka była silna i miała charakter. Charakter ten szczególnie wyraźnie ujawniał się w młodości, kiedy na wsi obchodzono odpust. Wieś była duża, więc i chłopców w niej mieszkało dużo. Jak się napijali, zaczęli rywalizować, kto ma w rękach większą siłę. Dlatego zderzenie trochę pijanych chłopaków stało się już niemal tradycją. Wszyscy młodszy Kicakowie tworzyli wówczas krąg i mogli walczyć z prawie połową wioski. Zwyciężali! Ale, jak później opowiadali mojej matce, pojawiała się jej babcia, czyli matka tych chłopców, z małą różdżką w rękach i oni wszyscy, spuszczać głowy, postusznie szli za nią do domu. Ponieważ szacunek do matki przeważał nad własnymi ambicjami.

Dziadek Floria był atrakcyjny, barczysty, miał duże, spracowane ręce z popękana od pracy skórą. Dumny i krnąbrny. Czasami surowy. Przez długie lata służby wojskowej: w momencie demobilizacji z wojska dopiero zaczęła się wojna, co zmusiło go do niezdejmowania munduru wojskowego przez długi czas – dziadek opracował specjalny ruch, którego nie miał żaden z mężczyzn na wsi. Nawet gdy szedł przez pole, było wrażenie, że jest na paradzie, wyraźnie oddając swój krok w kirze.

Duma i surowość łączyły się w nim z życzliwością i niesamowitym ludzkim ciepłem i troską. Któregoś lata mój dziadek poszedł kosić siano. I zabrał ze sobą mojego najmłodszego brata Walerika, który jeszcze nawet do szkoły nie chodził. Nagle zaczęło padać. Dziadek Floria w kilku ruchach zbudował dla niego matę szatas, rozłożył w środku kurtkę i położył na niej Walerika, który od razu zasnął. Kiedy się obudził, był przerażony. Wyglądając z szatasu, zobaczył dziadka przemoczonego do ostatniej nitki, cierpliwie czekającego, aż wnuk się obudzi.

Jego współobywatele szanowali go, a młodzi mężczyźni nawet się go bali. Kiedy budowano most linowy na rzece Deretui, która miała połączyć obie części Ostrycy, uciekł nawet ze szpitala, gdzie leżał z rwą kulszową, aby pomóc przy

której warstwy społecznej należą, to nawet mając ponad 70 lat, mrugając okiem, odpowiadał, że należy do młodzieżowej. Często go podziwiałem, gdy po rozładunku podnosił tylne koła przyczepy, aby obrócić ją na naszym podwórku, bo dopiero wtedy przyczepa mogła wyjechać z podwórza.

Albo kiedy miałem około 8 lat, widziałem przez płot, jak niedaleko naszego domu toczyła się bójka pijanych chłopaków na odpuście – smutna tradycja. Walka była zacięta, w ich rękach migotały laski, a nawet kastety. I nagle patrzę – dziadek Floria. Z dyszłem w rękę, przeklinając niemal krzykiem (dzięki służbie w wojsku był niezrównanym „ekspertem” w tym gatunku), szybko podszedł do wściekłych i rozsztoszczonych chłopaków, którzy nie myśleli o przerwaniu walki. Ale zobaczywszy, mojego dziadka kątem oka, który szedł do nich zdecydowanym

weźmie torbę, tę samą, ona wie która – krzyczał za mną.

Nasza sąsiadka Dorica studiowała już na ostatnim kursie instytutu medycznego. Uczyła się bardzo dobrze. Sąsiedzi o tym wiedzieli i często wzywali ją na pomoc.

Jednego razu ona uratowała mi życie. Przyjechała na wezwanie dziadka.

Nieco później, wieczorem, wysłano mnie do wiejskiego kowala, abym mu powiedział, aby zabrał syna, który w walce otrzymał takie rany, że nie mógł już samodzielnie chodzić.

Jeszcze pamiętam bójkę: nasi współmieszkańcy walczyli z takimi jak oni z sąsiedniej wioski – tam też był odpust. A niedaleko, na trawniku, tańczyli ich rówieśnicy. Podobno walka zmierzała ku końcowi, ale przez to, że alkohol jeszcze krążył we krwi i zaćmił im umysły. Więc przy wsparciu tłumu poprowadzili jednego chłopca z sąsiedniej wioski do najgłębszej studni, „Wujka Zagaryuka” głębokością sześćdziesięciu metrów, żeby wrzucić tam biednego nieudacznika. Nie miał szans wyrwać się z ich rąk: chłopcy trzymali go mocno z obu stron.

Pomarańczowa nylonowa koszula – wówczas krzyk mody – była już całkiem podarta. Ścieżka do studni wiodła za długim płotem, naprzeciw wiejskiego placu, gdzie odbywały się tańce, a ludzie starszego wieku z radością je oglądali. Tutaj przed furtką napastnicy widzą dziadka Flor'ego. Stoi, jakby wkopany, z szeroko rozstawionymi nogami i trzyma przed sobą widły! Styszeli, jak na nich przeklinał, wyraźnie wyrzył przed sobą granicę widłami, co oznaczało: dalej nie można iść. Miejscowi otworzyli usta, ale ci, którzy brali udział w egzekucji, którzy dobrze znali dziadka, powiedzieli: „To jest Floria Kicak! Nie zadzierajmy się z nim!” I zaczęli się rozchodzić. Niespodziewanie! Pozostali tylko ci, którzy trzymali ofiarę rękami.

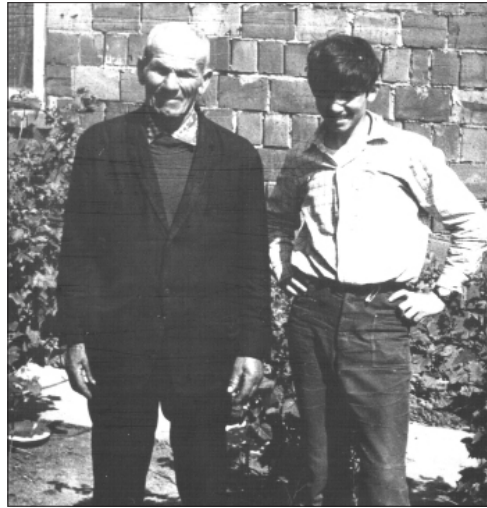
Dziadek podszedł do nich, nie puszczając widel, chwycił nieszczęsną ofiarę za kark i popchnął przed siebie:

- No, na podwórku, głupcze – zagrzmiał do chłopca i znowu stanął przed bramą. Tłum był zadowolony i wszyscy szybko się rozeszli.

I opowiadał mi to już mój starszy brat. Pewnego letniego niedzielnego poranka na rozległym pustkowiu ludzie paśli krowy: w wielu rodzinach był to zwyczaj zapewniania odpoczynku

dzieciom i wnukom, które przez 6 dni w tygodniu były pasterzami. Dziadek Floria też tam był i spokojnie rozmawiał z kobietami. Nagle, ludzie zaczęli uciekać z krzykiem. Co się stało? Okazało się, że to byk plemienny, który zerwał się i biega. Należy powiedzieć, że te byki są na ogół bardzo agresywne i pozwalają przybliżyć się tylko tym, którzy je karmią. Wszystkim udało się uciec, z wyjątkiem dziadka: on nie uciekł. Wrósł nogami w ziemię, chwycił byka za rogi i... powalił go na ziemię! Byk podskoczył i z rykiem uciekł przed dziadkiem.

A jak ciekawie było w dzieciństwie, gdy zimą razem z dziadkiem i rodzicami łuskaliśmy kukurydzę, by później mieć ją w młynie. Od jesieni na strychu suszyła się kukurydza. Suche paki wkładano do torby i ostrożnie ubijano grubym kijem – czymś na kształt współczesnego kija baseballowego. Następnie wysypywali kukurydżę z worka do koryta, łożyli ją na klepsku, siadali i obierali ziarno z kolb kukurydzy. Jednak ziaren nie zostawało już zbyt wiele. Nasze sukcesy z pewnością były nieporównywalne: dziadek swoją silną i dużą ręką usuwał ziarno z

kolby za jednym zamachem, a my swoimi dziecięcymi rączkami – po kilka ziarenek.

Proces trwał cały dzień, trzeba było oczyścić całą kukurydżę, a było jej mnóstwo, bo nikt nie chciał zatrudnić zbieracza na jeden czy dwa worki.

Oczywiście dla nas, dzieci, najciekawsze były rozmowy dorosłych, których mieliśmy okazję posłuchać. Szczególnie opowieści dziadka o wojnie, w której był kapralem żandarmerii konnej. Od tamtej pory przy werandzie dowiedziałem się, że mojego dziadka dwukrotnie zdegradowano do szeregowca za wyrzucenie przez okno (wraz z framugą – to jest siła!) sierżantów, którzy naśmiewali się z żołnierzy. Miał głębokie poczucie sprawiedliwości, nie mógł znieść upokorzenia kolegi.

Dowiedzieliśmy się też, że w czasie wojny babcia Elżbieta – na wsi nazywano ją Sawietą – była uwięziona z powodu wiary. Należała do protestanckiego Kościoła Nazarejczyków, który podobnie jak pozostałe kościoły protestanckie został zakazany dekretem Iona Antonescu. Zgodnie z tym dekretem mieli być internowani protestanci, a także Żydzi i bolszewicy.

Dziadek od czasu do czasu dostawał krótkie urlopy i jeździł do rodzinnej wioski, aby odwiedzić trójkę swoich dzieci. Podczas kolejnej wizyty wydarzyła się nieprzewidziana sytuacja, spowodowana dekretem Antonescu: gdy tylko dziadek wszedł do domu, śmiertelnie przerażony mężczyzna pobiegł za nim i dostłownie wyduśił z siebie kilka słów:

- Jestem Żydem, chcę mnie zabić! Dziadek od razu zamknął drzwi na klucz i zaprowadził człowieka tylnymi drzwiami – u nas w domu takie były, otworzył, wskazał na wawóz, który był

zaraz za naszym ogrodem, wyjaśnił, jak dojść do brzegu rzeki Prut przez wawóz i kamienie, a po drugiej stronie był Stanigorski las.

Następnie zamknął te drzwi na klucz i szybko położył przed nimi worki z mąką, rozsypując je trochę dookoła. Właśnie zmywał resztkę mąki z butów, gdy usłyszał pukanie do drzwi. Musiał je otworzyć i ujrzał patrol, na którego czele stał niemiecki oficer.

- Gdzie jest ten Żyd, który przybiegł do twojego domu? – oficer zapytał ostro dziadka.

- Nie było nikogo – odpowiedział dziadek.

Funkcjonariusz nakazał przeszukanie domu. Przeszukali wszędzie, nawet na strychu i w piwnicy i nie znajdując nikogo, funkcjonariusz ze złością zapytał dziadka:

- Powiedz mi, gdzie ukryłeś Żyda?

- Ale nikogo tu nie było! – nalegał dziadek. – A twój sąsiad mówi, że widział Żyda wbiegającego do twojego domu – zapytał Niemiec.

- A komu wierzysz, temu głupcowi czy kapralowi sprzymierzonej armii?

Funkcjonariusz uśmiechnął się złośliwie, odwrócił się i uderzył zawiedzonego sąsiada.

Dziadek powiedział, że sąsiad nie zapomniał tego zdarzenia. Kiedy w 1944 roku do naszego kraju powróciła armia radziecka, a władze NKWD poszukiwały i aresztowały rumuńskich żandarmów, sąsiad mojego dziadka poddał się. Taka już była jego natura – poddać się. Mówiono, że wkrótce potem zmarł: pijany i zamrznięty w zaspie śnieżnej. Mówią, że było to prawie przy drodze. Ale najwyraźniej nikt nie chciał go ratować.

A dziadek miał szczęście! Prowadzący sprawę śledczy obliczył, że to dziadek Floria uratował jego syna przed wywózką do Niemiec. I chciał się odwdziżyć. Jak dziadek tego dokonał? Kiedy wywożono do Niemiec młodzież ze wsi w obwodzie chmielnickim, dwójka nastoletków płakała tak gorzko, że dziadkowi było ich bardzo żal. Będąc w mundurze kaprała, podszedł do żołnierza niemieckiej gwardii, powiedział, że to są jego krewni i poprosił o wypuszczenie chłopców. Niemiecki żołnierz zgodził się na chwilę odwrócić, ale dał do zrozumienia, że trzeba dać łapówkę. I on oczywiście dał.

Ale jak pomóc dziadkowi Flor'emu, jak uratować? Wpadli na pomysł, trzeba zorganizować pokazowy proces na wsi, w której służył. To była słuszną decyzją, bo cała wieś stanęła w obronie dziadka. Jak zeznali chłopcy na procesie, dziadek Floria, gdy Niemcy się upili, rozdawał ludziom zboże, z jedynym ostrzeżeniem – żeby dobrze je ukrywali. To pomagało ludziom przetrwać. W końcu rumuński żandarm został przez sąd sowiecki uniewinniony. Prawie niewiarygodne! Ale to było.

Dobrze zapamiętałem, jak pewnego dnia, podczas wspólnego czyszczenia kukurydzy całą rodziną, kiedy natężaliśmy słuch, żeby nie przegapić żadnego słowa z opowiadań dziadka o wojnie, usłyszeliśmy od niego niespodziewane pytanie: czy wiemy, co na wojnie jest najważniejsze, najważniejszą rzeczą?

- Oczywiście – odpowiedzieliśmy z całym naszym pionierskim zapałem. – Zabić jak najwięcej wrogów.

- Jesteście mali i wciąż głupi – uśmiechnął się dobrodusznie. - Najważniejszą rzeczą na wojnie jest pozostać człowiekiem.

Oczywiście nie wszystko zrozumieliśmy, ale zapamiętaliśmy na ale życie.

Adzisiaj, gdy nasz kraj już dziesiąty rok cierpi z powodu okrucieństw wojny, jesteśmy gotowi to potwierdzić: na wojnie najważniejszą rzeczą jest pozostać człowiekiem!

Chodzi o mojego dziadka, ojca mojej matki, Flor'ego Kicaka.

Siergiej HAKMAN.
Tłumaczenie Marysia ŁYSIUK.

budownictwie. Ale każdego wieczoru, zmęczony pracą, po obiedzie stawał na środku pokoju pod lampą i uparcie i wytrwale czytał wszystko, co ukazało się wówczas w dzienniku „Zorile Bukowinei”.

Był to człowiek mocny duchem i ciałem. Kiedy jego pytano, do

krokiem, nagle uciekli! Jednak kilku rannych chłopców leżało na ziemi. Dziadek zaciągnął ich na swoje podwórko i nakazał kobietom pomóc rannym. Widząc moje pełne podziwu spojrzenie, burknął:

- A ty dlaczego tak sobie stoisz? Szybko zadzwoni do Doriki! Niech

Наталія Анатоліївна КУКОНІНА,

випускниця факультету іноземних мов Чернівецького держуніверситету, філолог за фахом, перекладачка з англійської мови, донедавна – доцентка кафедри комунікативної лінгвістики та перекладу Чернівецького національного університету ім.Юрія Федьковича.

Пані Наталія пише поезію та прозу для дітей. Вона – авторка шести книг «Вікно у Казку», «Вибрані твори», «Олексійко в Школандії», авторський переклад англійською мовою «Alex in Chocolate Land»; «Небесні ноти», «КОЛОБОК (Харківська казка)», «Жили собі непереможні казки». Окремі її твори публікувалися в літературних збірках і часописах. Наприклад, казка «Ялинка на замовлення» була надрукована в збірці «Велика ілюстрована книга казок», яка вийшла 2020-го у Київському видавництві АБАБАГАЛАМАГА.

Наталія Анатоліївна публікує свої твори і під дівочим прізвищем Наталка Самійленко, і під псевдонімом Ніна Кук.

Наталія Куконіна – лауреатка премії імені Ольги Бешенковської (Лейпциг, 2014), "Корнійчуківської премії" (Одеса, 2016; 2017 рр), фіналісткою літературного конкурсу "Євразія" (Стокгольм, 2017), презентувала свої твори у Британській Раді України, керувала перекладацьким проєктом твору Марка Хеддена «The Incident with the Dog at the Night time» («Випадок із собакою вночі»), брала участь у книжковій ярмарці Бухмесе в Лейпцигу.

Від 2017 року Наталія Куконіна – учасниця клубу «Дебют читання» при обласній універсальній науковій бібліотеці ім.М.Івасюка. Вона розробила авторську методику інтерактивної презентації дитячої книги. Неодноразово виступала з презентаціями своїх книг у дитячих бібліотеках – обласній, міській та районних, організувала зустрічі та майстер-класи за створенню інтерактивної методики в багатьох чернівецьких

школах, а також в українській школі при Українському культурному центрі у французькому місті Страсбург та в українському класі однієї зі шкіл Лейпцига. Авторка надіслала 200 книг до дитячого неврологічного санаторію у Ворзель та в дитячий будинок міста Вишневе Київської області, а вихованцям дитячого будинку у Шерівцях подарувала книги «Олексійко в Школандії».

Варто зауважити, що письменниця протягом багатьох років плідно співпрацює з відомою художницею-ілюстраторкою Раїсою Рязановою, в творчому союзі з якою створено чотири книги, п'ята готується для друку.

Наразі Наталія Куконіна співпрацює з пані Люцією Ушаковою, яка перекладає її вірші на польську мову. Нова книжка віршів називатиметься «Про Марійку та Софійку». Добірку цих дитячих поезій у двох мовах ми пропонуємо нашим маленьким читачам.

OD REDAKCJI. Pani Natalia jest kochającą matką trzech synów i babcią siedmiorga wspaniałych wnuków. Wszyscy synowie oraz ich małżonki uczęszczali do Gimnazjum Nr3 w Czerniowcach, a najstarsi byli jednymi z pierwszych, którzy uczyli się języka polskiego w trakcie jego wprowadzenia w szkole jako trzeciego języka obcego. Aleksander jako pianista nie raz uświetniał imprezy Towarzystwa Kultury Pjlskiej im. Adama Mickiewicza poświęcone Fryderykowi Chopinowi. Od wielu lat Michał i Aleksander z rodzinami zamieszkują w Strasburgu we Francji. Ale nie zapominają o swojej Ojczyźnie, w szczególności w trudne czasy wojenne. Aleksander niejednokrotnie organizował koncerty, zbiórki od których zostały skierowane w Ukrainę dla potrzebujących. Michał jako przedsiębiorca systematycznie szykuje pomoc humanitarną, którą sam dostarcza bussem.

Wiersze o Zosi i Marysi są poświęcone małym córeczkom Michała i Aleksandra.

Наталія КУКОНІНА
Tłumaczenie Łucja USZAKOWA

Марійка та Софійка

Я багато часу провожу зі своїми внучечками-кузинами - Софійкою (3 роки 3 місяці) та Марійкою (2 роки 11 місяців). Вони надихають не лише на життя, а й на творчість...

СОФІЙКА

На що немає і на що в неї є час
Я не їм, не п'ю, не сплю!
Я це дуже не люблю!
Бо немає часу
Ні на що одразу!
Ні на снік, ні молоко,
Ні на свіже ко-ко-ко,
Кашу, м'ясо, коровай,
Ні на люлі, ні бай-бай...
Почитайте книжку
Ви мені не в ліжку!
А іще нема часу
На копчену ковбасу,
На супи-бульйони...
Лиш на макарони
І на огірки квасні,
І на танці та пісні,
І багато часу
Маю на прикраси,
А іще на макіяж -
Тридцять три години аж!

ZOSIA

Nie chcę czasu ja marnować!
Coś pić, spać i obiadować!
Na to mi brak czasu
Na wszystko od razu!
I na soczek, i na mleko,
I na świeże jajko-ko-ko,
Kaszę, mięso czy placuszki,
Luli na miękkich poduszkach.
Chcę, by książki mi czytano
Od wieczoru aż do rana!
A do tego nie mam czasu
Na pasztety i kiełbasy,
Na boczek i na bekony,
Mam lecz czas na makarony.
A jeszcze – ogórki kiszzone,
A najbardziej – korniszony.
Mam czas na pieśni-tańce,
Wojażę na świata krańce.
Nie zabraknie wcale czasu
Na makijaz i przykрасy.
Przyodzabiać się mam czas –
Trzydzieści trzy godziny aż!

BANAN

– Ось, Софі, тобі банан!
– Він негарний дуже!
Не банан, а стариган,
Товстий, наче груша.
– Я почищу. Добре так?
Будеш їсти, доцю?
– Ні, не буду! Бачиш, брак:
Цяточка на боці.
– Я поріжу на шматки,
аби ти не нила,
Покуштуєш залюбки!
– Ні, бо він не цілий!
В мене стогне голова –
вийшла із кімнати,
Повернулася – дива!
Зник банан із хати.
– Може, він собі того –
Втік з тарілки нишком?
– Ні, я бачила, його
з'їла біла мишка.

РИБАЛКИ

Ми з сестричкою – рибалки,
Час піти нам на рибалку,
Рибок нарибалимо,
Береги завалимо.
І у річці риб не стане,
І така нудьга настане:
Тільки жабки стриб та стриб,
Буде сумно всім без риб,
Що виблискують лускою,
І танцюють під водою,
І ховаються на дні,
І мовчать свої пісні.
Ми не підємо на річку! –
відмовляються сестрички, –
Порибалимо у ванні,
Майже як ув океані.
Не на вудку, за хвоста,
Ми спіймаємо кита!
І акулу доженемо,
І за пащу обіймемо!
В ванні так багато див:
Всі акули без зубів.
Є бажання у дівчаток?
Рибок золотих з десяток!
Он розлізлися по дну.
Три бажання – на одну.

РЫБАСЧКИ

My rybaczki sprawne,
Kuzynki zabawne,
Mamy zamiar przyznać się,
Czas na rybu wybrać się.
Ryby mnóstwo połowimy,
Wszystkie brzegi zawalimy.
W rzecze rybek już nie będzie,
Nuda wraz zapadnie wszędzie:
Żabki zmieniają życia tryb,
Jakże smutno żyć bez ryb,
Które łuską połyskują,
Tańce wodne wykonują,
Ukrywając się na dnie,
Milcząc pieśni swe sprawnie.
– Nie pójdziemy
już nad rzekę! –
Starsza z kuzynek przyrzeka.
Połowimy teraz w wannie
Niemał tak, jak w oceanie.
Byłoby cudownie gdyby,
Złapać ogon wieloryba!
Przytulimy pysk rekina,
Osiodłamy wraz delfina!
W wannie spotkasz
dziw nad dziwy,
I bez zębów są rekiny.
Dziewczynki mają ochotę
Złapać tuzin rybek złotych.
Lecz nie bądźcie zbyt wybredne:
Trzy życzenia są dla jednej!

BANAN

– Zosiu, oto tobie banan!
– Ja nie łakomczuszka,
To nie banan – brzydki starzec,
Gruby niczym gruszka!
– Może obrać? Dobrze tak?
– Nie, nie będę! Widzisz brak:
Brzydka plama, mamusi.
– Pokroję, byś nie jęczała,
Pokosztujesz bez szemrania!
– Nie, nie będę, on niecały,
Nie chcę ja takiego dania.
Jęczy cała moja głowa,
Spiesznie wyszłam ja z pokoju,
Nie uwierzysz moim słowom:
Banan także znikł bez boju.
– Może uciekł sam z talerza?
Nikt nie widział, dokąd zmierza.
– Ja, mamusiu, nikomu banana
nie dałam.
– Ale gdzież on?
– Może go zjadła myszka biała!

MARIJKA

На що в неї є і на що немає часу
Ім шашлик, і Колу п'ю,
Але вдень уже не сплю!
Бо немає часу
На усе одразу!
Маю час на молоко,
І на свіже ко-ко-ко,
Кашу, рибу, м'ясо...
Та не маю часу
Ні на люлі, ні бай-бай...
Краще ти зі мною грай
В донечки і мами,
І співай ночами.
А іще є в мене час
На гімнастику і вальс,
Убрання красиве,
Гойдалку і сливи,
Йогурт, яблука – все з'їм!
Шоколадок чорних крім,
Ні хвилини не знайду
На солодку на їду.
Я така Марійка,
Що не солодїйка.

ПРИНЦЕСИ

У рожевому – Софія,
У блакитному - Марія...
Подруги-кузини
Йдуть із магазину.
В білих капелюшках,
В бантиках і рюшках,
Зорі на спідничках...
Йдуть-пливуть сестрички.
А за ними – тата,
Мама та два брата,
Дідусі й бабусі,
Песики і гуси,
Тягнеться процесія
За двома принцесами.
Незліченні клунки –
В клунках подарунки:
Зліва – для Софії,
Справа - для Марії.
Приєдналась преса...
Йдуть собі принцеси...
Пройде років двадцять-
Принци долучаться...

MARYSIA

Jadam szasztyk, colę pijam,
Ale łożko w dzień omijam!
Na to mi brak czasu
Na wszystko od razu!
Mam ja czas na mleko,
I na świeże jajko-ko-ko,
Mięso, rybę i placuszki,
Nie mam czasu na poduszkę.
Brak mi czasu, żeby spać,
Wolę w gry ciekawe grać.
Baw się ze mną w córkę-mamę,
Cicho śpiewaj mi nocami.
Oprócz tego mam ja czas
Na ćwiczenia i na walc,
Na piękne ubrania
I na mięsne dania.
Jogurt, jabłka i rolady,
Tylko nie zjem czekolady!
Nie znajdę ani minuty
Na cukierki i andruty.
Marysieńka w ruchu,
Bo nie jest łasuchą.

КСІЄЖНИЦКИ

Na różowo – Zofia,
Na niebiesko – Maria...
Z zakupów wracają,
Na swój dwór wkraczają.
W białych kapeluszkach
I w książących ciuszkach,
W gwiżdżystych spódnicach
Książne białolice.
Chód majestatyczny
To nie krok uliczny/
Idą- płyną jak kaczeżki
Kokietliwe kuzyneczki.
Za nimi – mamy i tatowie,
Bracia, babcie i dziadkowie.
Rodzinna sukcesja –
Ciągnie się procesja.
Niezliczone pakunki –
W pakunkach подарunki:
Zlewa – dla Zofii,
Sprawa – dla Marii.
Idzie-kroczy młoda krasa...
A za nimi – dumna prasa...
Uptynie lat dwadzieścia,
Spełnią się sny niewieście.

ДРУЗИ

У Марійки, у Марусі
Є багато вірних друзів:
Обіймайковий дракон,
Цьомчик – цілувальний слон,
Небуцятий сивий лось.
Ось!
У Марійки, у Марусі
Є багато добрих друзів:
Мавпенятко – біле хутро,
І Софі – кузина мудра,
Дві бєбЕшки в пелюшках.
Ах!
У Марійки, у Марусі
Є багато справжніх друзів:
Свинка Пєппа, три коти,
Попелюшка,
Я і ти.
І дідусь - найкращий друг.
Ух!

PRZYJACIELE

Marysia, Marylka, Maja
Absolutnie nic nie tai,
Ma przyjaciół wiernych wielu,
Z nimi bawi się weselej:
Przytulalny mały smok,
Stoń do całowania – smok.
Szary łoś pieszczoch i śpioch
Och!
Marysia, Marylka, Maja
W zupełności nic nie tai.
Ma przyjaciół dobrych wielu
I zabawki do kąpieli:
Małpka, która się tarmosi,
Mądra kuzyneczka Zosia,
Dwóch bebeczków w pieluchach
Ach!
Marysia, Marylka, Maja
Całkowicie nic nie tai.
Ma przyjaciół dzielnych wielu,
Z nimi psocić ma na celu:
Swinka Peppa, koty trzy,
Kopciuszek,
Oraz ja i ty.
Dziadek – zaufany druh
Uch!

ТУРЕЦЬКИЙ МАРШ

W.A. Моцарт. Турецький марш (Rondo alla turca).

Тато грав Турецький марш,
Дух захоплювало аж:
Гручно, урочисто,
Трошечки басисто.
Дві сестрички танцювали,
Радо й гідно крокували,
Турки чи турчанки
В гречних вишиванках.
Тато грав Турецький марш,
Клавішам робив масаж:
Ніжно, мелодійно,
Трішки фантазійно.
У ліліткових спідничках
Танцювали дві сестрички,
Ніби балеринки:
Ніжки, шийки, спинки...
Проспівав Турецький марш:
Я – прихильник вічний ваш,
Треба зупинитись,
Нумо обійматись!

MARSZ TURECKI

W.A. Mozart Marsz Turecki (Rondo alla turca)

Tata grał dla swych pociech,
Zapierało w piersiach dech:
Lecz to nie był taniec świecki –
Grał on dla nich Marsz Turecki.
Głośno, uroczyście,
Trošeczkę basiście.
Dwie kuzynki zatańczyły,
Żywo i dumnie kroczyły,
Turcy i turczynki,
Radosne kuzynki!
Tata dla nich zagrał marsz,
Międko, melodyjnie,
Troche fantazyjnie.
W kwiecistych spódnicach
Tańczyły baletnicę:
Nóżki, szyjki i ramiona:
Nawet babcia jest zdziwiona!
Marsz Turecki tuż zaśpiewał:
– Będę wiecznie was uwielbiał.
Teraz oddech jest w potrzebie,
Więc przytulmy się do siebie!

(Ciąg dalszy w następnym numerze gazety).

Wielki Post

JEST TO OKRES DUCHOWEGO przygotowania się do Świąt Wielkanocnych, czas refleksji nad swoim postępowaniem, pokuty i nawrócenia.

W okresie Wielkiego Postu w kościołach odprawiane są specjalne nabożeństwa – Gorkie żale (śpiewy o Mece Pańskiej) oraz Droga krzyżowa (polega na symbolicznym odtworzeniu drogi Jezusa Chrystusa na śmierć i złożenia go do grobu), a także odbywają się

rekolekcje, podczas których głoszone są specjalne kazania mające na celu odnowę duchową wiernych.

Wielkanoc poprzedza Wielki Post, czyli 40-dniowy okres przygotowań, trwający od Popielca do Wielkiej Soboty. Dawnej okres ten był dłuższy o 3 tygodnie tak zwanego przedpościa, które wprowadzało wiernych w nastrój wielkopostny i rozpoczynało się niedzielą starozapustną (70 dni do Wielkanocy). Kolejne niedziele przedpościa nosiły nazwy mięsopustna i zapustna. Trzy dni poprzedzające Środę Popielcową nosiły nazwę mięsopust, zapust czy ostatków i wypełnione były tradycyjnie zabawami. Ostatni wieczór tych zabaw do dziś zachował swój szczególny charakter i w zależności od rejonu kraju zwany był podkoziółkiem, podkurkiem lub śledzikiem. Obowiązująca w Wielkopolsce nazwa „podkoziółek” pochodzi od zabawy polegającej na wrzucaniu monet pod koziołka ustawionego przed muzykantami, przygrywającymi do ostatkowych tańców. Pieniądze musiały wrzucać „za karę” te panny, które nie

zdążyły jeszcze wyjść za mąż.

Wielki Post nazwę swą zawdzięcza praktykom pokutnym, które obok modlitwy i spowiedzi, miały dla wiernych duże znaczenie. Były to często posty bardzo surowe: nie spożywano żadnych pokarmów mięsnych i tłuszczów zwierzęcych (często nawet mleka). Przed postem spieszo się zatem z młócką, bo osłabieni gospodarze słabo uderzali cepami. Gospodynie w Popielec wypalały patelnie i wszelkie naczynia kuchenne, by nie pozostała w nich nawet drobina tłuszczu. Od tej pory w kuchni panowały niepodzielnie: żur i śledź, kapusta i ziemniaki. Po posypaniu głów popiołem następował okres oczekiwania na Wielką Noc.

Post wcale nie musi być tak trudny, jakby się to nam początkowo wydawało a przyrządzane dania, mogą stanowić prawdziwą ucztę dla zmysłów. Na poście poznacie nowe smaki, wyczulicie swoje zmysły i oczyścicie...kubki smakowe. Po przebytych poście wszystkie smaki będziecie odtąd odczuwać znacznie intensywniej. Trochę tak jakbyście próbowali poszczególnych dań po raz pierwszy. Zobaczcie jak pysznie mogą Wam upłynąć te dni. Oto postne przepisy.

Zupa-krem z warzyw

SKŁADNIKI: 4 marchewki, 1/2 główki kapusty lub 1 cała młoda, 2 korzenie pietruszki, 1 seler, 0,3 przecieru pomidorowego, pieprz, bazylia, sól.

PRZYGOTOWANIE: Marchewkę, pietruszkę i selera obieramy i kroimy w ćwiarki. Wrzucamy do garnka. Zalewamy wodą tak aby tylko przykryła warzywa. Kapustę kroimy w paski i dodajemy do garnka. Wlewamy przecier, dodajemy przyprawy (według uznania) i dusimy pod przykryciem ok. 30 minut na wolnym ogniu. Po tym czasie całość blendujemy. Tak przygotowana zupa-krem starcza nam na 3 dni. Doskonale rozgrzewa i jeśli tylko doprawimy ją zgodnie z naszymi ulubionymi smakami – świetnie smakuje i...syci.

Makaron z cukinii

SKŁADNIKI: 1 cukinia, 3 pomidory, 1/2 cebuli, 3 łyżki przecieru pomidorowego, sól, pieprz, 3 ząbki czosnku.

PRZYGOTOWANIE: Zaczę od tego, że w trakcie diety sprzętem numer jeden okazuje się elektryczna temperówka do warzyw, która potrafi wyczarować nawet ze zwykłej marchewki – makaron lub apetycznie

wyglądającą surówkę.

Cukinię myjemy i wkładamy do temperówki, która w mgnieniu oka, przerobi warzywo na makaron. Pomidory parzymy wrzątkiem i obieramy ze skórki, a następnie kroimy w kostkę. Do rondelka wrzucamy pokrojoną w kostkę cebulę, pomidory, czosnek przeciśnięty przez praskę oraz przecier. Gotujemy kilka minut aż cebula zmięknie a pomidory lekko odparują. Dodajemy przyprawy, doprawiamy do własnego smaku. Sos podajemy na ciepło z makaronem z cukinii. Całość przyozdabiamy kielkami oraz pomidorkami koktajlowymi.

Chiński omlet

SKŁADNIKI: 8 jajek, 1 łyżka skrobi kukurydzianej, 1 łyżka wody, 0,5 łyżeczki soli, szczypta cukru, 1 dymka ze szczypiorkiem, 1 szklanka kielków fasoli, 20 niedużych krewetek, 0,5 szklanki oleju.

Składniki sosu: 1 szklanka bulionu z warzyw, 1 łyżka sosu sojowego, 1 łyżka sosu ostrygowego, 0,5 łyżeczki białego pieprzu, 1 łyżka skrobi kukurydzianej, 1 łyżka wody.

Do podania - 2 szklanki ryżu jaśminowego.

PRZYGOTOWANIE: Zaczynamy od sosu. W niedużym rondlu mieszamy bulion i sosy. Dodajemy pieprz i na małym ogniu doprowadzamy całość do wrzenia. Skrobie dokładnie rozprowadzamy wodą i dodajemy do wrzącego płynu. Dokładnie mieszamy, a gdy sos stanie się jednolity i zacznie gęstnieć przykrywamy pokrywką i pozostawiamy na najmniejszym możliwym ogniu jeszcze przez chwilę.

Czas na omlety. W niedużej misce rozprowadzamy skrobie w wodzie. Dodajemy jajka, sól i cukier i mieszamy różgą do uzyskania jednolitej konsystencji i koloru. Dodajemy posiekaną cebulkę i szczypiorek, kielki oraz krewetki.

Rozgrzewamy olej (tyle, aby miał ok 5 cm głębokości). Olej należy rozgrzać do temperatury 180° C.

Na rozgrzany olej wylej 1/4 masy jajecznej. Jajko

powinno natychmiast zacząć się ścinać. Smaż po 2 minuty z każdej strony na jasnobrązowo. Wyjmij omlet i odsącz z nadmiaru tłuszczu na papierowym ręczniku. Powtórz czynność z kolejnymi porcjami jajecznej masy.

Usmażone omlety odstaw na 5 minut, aby lekko przestygły, następnie podawaj z porcją ryżu jaśminowego, polane sosem.

Frytki z marchewki

SKŁADNIKI: 4 marchewki, sól, pieprz, słodka papryka.

PRZYGOTOWANIE: Pokrój marchewkę w słupki (wzdłuż na 4 części). Wrzuć do miski, wsyp przyprawy i lekko podrzucając wymieszaj przyprawy z marchewką. Następnie ułóż na blaszce do pieczenia i piecz przez około 25 minut w nagrzanym do 180o piekarniku.

Soki & Koktajle

W trakcie postu bywają też dni, kiedy jeść nam się po prostu nie chce, wówczas ratuje się świeżo wyciśniętymi sokami, z którymi można eksperymentować również w codziennej diecie poza-postowej. W trakcie 42 dni z pewnością każdy odnajdzie swoją ulubioną miksturę: sok z czystej marchewki oraz sok z buraka z dodatkiem cytryny i odrobiną mięty lub koktajl z jabłek ze szczyptą cynamonu i odrobiną soku z cytryny. Oprócz tego dziennie warto pić około 2 litrów wody z dodatkiem cytryny.

KONDOLENCJE

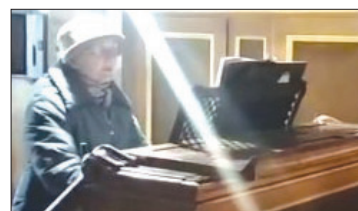
„On leczy złamanych na duchu i przewiązuje ich rany” Ps 147,3

Z ogromnym żalem przyjęliśmy smutną wiadomość, która dotarła na Bukowinę, zmarł ojciec Księza Proboszcza Marka Drożdżika, który pracował wiele lat w naszej parafii.

Prosimy przyjąć wyrazy najgłębszego współczucia i żalu z powodu śmierci **OJCA**. Niech Dobry Bóg przyjmie jego duszę do Swego Królestwa. Wieczny odpoczynek racz mu dać Panie...

Zarząd i członkowie Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. A. Mickiewicza.

„Stoję pod Twoim krzyżem, mój drogi Zbawicielu...”

WIELKI POST rozpoczął się 14 lutego, w Środę Popielcową. W tym dniu, zgodnie z tradycją, podczas Mszy św. kapłan symbolicznie posypuje głowy wiernych popiołem.

Popiół przypomina nam, że wszyscy jesteśmy grzesznikami, a zatem śmiertelnikami. „Pamiętaj, człowiecze, że prochem jesteś i w proch się obrócisz” – mówił ksiądz **Anatolij SZPAK**, posypując popiołem głowy parafian Bazyliki Mniejszej pw. Podwyższenia Krzyża Świętego. Te słowa są interpretowane jako: „*Nawracajcie się i wiercie w Ewangelię*”.

Przecież czas Wielkiego Postu powinien skupiać człowieka na myśleniu o własnej duszy, o dobrych uczynkach, o miłosierdziu. W tym czasie nawet muzyka organów w kościele jest szczególna, współbrzmi z myślami człowieka o znaczeniu Wielkiego Postu i przypomina o ostatnich dniach ziemskiego życia Jezusa Chrystusa. Te smutne melodie wykonuje z wielką inspiracją i żarliwą pobożnością główna organistka Bazyliki Mniejszej pw. Podwyższenia Krzyża Świętego **Franciszka HANZIUK-OSOWSKA**.

W okresie Wielkiego Postu w każdy piątek w tym kościele odprawiana jest **Droga Krzyżowa** – o godz. 9.00 w języku polskim, o godz. 18.00 – w języku ukraińskim. Podczas Drogi Krzyżowej wśród tekstów do refleksji znajdują się na temat wojny na Ukrainie.

31 marca my, katolicy, będziemy obchodzić **Wielkanoc**. W tym roku nadal panuje różnica w obchodzeniu Świąt Wielkanocnych. Przecież chrześcijanie obrządku wschodniego – grekokatolicy i prawosławni – będą obchodzić Wielkanoc 5 maja.

GAZETA POLSKA Bukowiny

«Газета польська Буковини»

Реєстр. св-во серія ЧЦ №346-26р

Засновник: Чернівецька обласне Товариство польської культури ім. А.Міцкевича

Вydawca: Redakcja czasopisma «Bukowina».

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Projekt „Polska Platforma Medialna - Ukraina 2023-2025” realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

Utwór jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowa. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza w Czerniowcach. Utwór powstał w ramach zlecenia przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów zadań w zakresie wsparcia Polonii i Polaków za granicą w 2023 roku. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji i o posiadaczach praw.

Rada Redakcyjna:

Władysław STRUTYŃSKI
Antonina TARASOWA
Regina KAŁUSKI

Olga RUSNAK
Maria MALICKA
Korina ZOZULA
Walentyna WYSZNIAK

Adres redakcji:

58000 Czerniowce, ul. Ukrainka 22 p. 22.

Адреса редакції: 58000 м. Чернівці,

вул.Українська, 22, к.22.

Tel.: 0372/ 52-47-37, tel./fax: (0372) 55-26-59.

Strona internetowa Obwodowego TKP im. Adama Mickiewicza oraz „Gazety Polskiej Bukowiny” www.bukpolonia.cv.ua

Zespół redakcyjny:

Antonina TARASOWA
(Redaktor Naczelny)

Władysław Strutyński,
Łucja Uszakowa,
Sergij Szwydiuk,
Artur Oskwarek,
Maryna Łysiuk,
Tomasz Kałuski,
Walentyna Karpiak.

«Газета польська Буковини»
виходить раз на місяць.

Газета розповсюджується через первинні організації Товариства польської культури ім. А.Міцкевича і продається у римо-католицькому костелі в Чернівцях та у костелах області.

Ціна договірна.